

Juan Bautista Agirreren lehen biografia idatzi du Pello Joxe Aranburu ikerleak

Joxemartin Apalategiren aitzinsolasa duela, Asteasuko Udalak eman du argitara

Pello Joxe Aranburu ikerle alkizarraren 'Juan Bautista Agirre Elola, 1742-1823' liburua aurkeztu zen atzo eguerdian Asteasuko udaletxean. Aranbururen liburuarekin batera, Imanol Goikoetxeak Asteasuko Udalaren enkarguz egindako Asteasuko mapa berria ere aurkeztu zen atzoko ekitaldian.

Juan Luis Zabala / Asteasu

PELLO JOXE ARANBURU Juan Bautista Agirre Elola, 1742-1823 liburuaren egilearekin eta Imanol Goikoetxea Asteasuko maparen egilearekin batera, Iñaki Amenabar Asteasuko alkatea eta liburuaren hitzaurrea idatzi duen Joxemartin Apalategi antropologoa izan ziren atzoko aurkezpenean. Kazetariez gain, hainbat herritar ere izan zen ekitaldian.

Gizon eta apaiz ereduak du azpi-izenburutzat Aranbururen liburuak. Agirre Asteasukoaren idazlanen azterketa egin barik, haren bizitza izan du ikerketarako gai Aranburuk. Eta idazlearen biografia bere testuinguruan egoki kokatzeko, Agirreren garaiko Asteasuri buruz idatzi ditu liburuaren hainbat atal.

«Ohere handia da niretzat gaur lan hau Asteasun aurkezte», esan zuen Aranburuk atzo, bere liburua aurkezte hasteko. «Zor bat geneukan eta hori kitatzen hasi gara liburu honen bidez».

Historia de la literatura vasca liburuan, Koldo Mitxelena XX. mendea baino lehenago Gipuzkoan izandako idazlerik onenen artean kokatu zuen Agirre Asteasukoa, eta antzeko zerbait zioen Villasantek ere bere liburuan. Haren bizitzaz, haatik, deus gutxi ezagutzen zela idatzi zuen Villasantek. Gerriko lehiaketarako lan bat egiten ari zela, Agirre Asteasukoari buruzko dokumentu eta aztarna ugariarekin egin zuen topo Pello Joxe Aranburuk, eta Villasantek aipatutako hutsunea betetzeko bidean jarri zuten ikerlea aurkikuntza haiek.

Besteak beste, Lazkao, Tolosa, Donostia, Iruñea eta Asteasura eraman dute liburua egiteko ikerketa lanek Aranburu. Egin dituen aurkikuntzetako batzuekin oso gustora dago, liburuaren azalean ezarri duen Juan Bautista Agirreren erretratuarekin esate baterako, orain artean ez baitzen ezaguna. Asteasuko artxiboan aurkitu zuen marrazkia Aranburuk.

Donostiako Elizbarrutiko korriedotako artxiboan ere dokumentu ugari aurkitu du bere ikerlanean Aranburuk, eta Agirreren garaiko Asteasuri buruzko ikerlana ere berak uste baino aberatsagoa izan da azkenean. «Iazko eguberrietan, liburua egiteko nahikoa material banuela

Iñaki Amenabar, Imanol Goikoetxea, Pello Joxe Aranburu eta Joxemartin Apalategi Asteasuko udaletxean egindako aurkezpenean.

MANU MUJICA

Goikoetxearen mapa praktiko eta zientifikoa

IMANOL GOIKOETXEAK hartu zuen hitza Aranbururen ondoren, Asteasuko Udalaren enkarguz egin duen herriko mapa berria aurkezteko. Enkargua jaso zuenetik, mapak lau ezaugarri izan behar zituela pentsatu zuen Goikoetxeak, berak aurkezpenean azaldu zuenez: «Erakargarri, praktikoa eta zientifikoa izan behar zuen, eta etorkizunerako dokumentua».

Bere lana egiteko, baserri baserri ibili eta han eta hemen galdetu du Goikoetxeak, eta dokumentu zahar ugari aztertu. Toponimo zaharren berri izan duen kasuetan, haiek ezarri ditu mapan, parentesi artean egun erabiltzen dena ezarrita. Mapan agertutako datuez gain, beste asko ere bildu ditu bere lanean Goikoetxeak, eta horiek txostena egin eta Asteasuko Udalaren esku utziko du, «nahi duenak erabil dezan».

Mapaz gain, Asteasuko baserri guztien argazki bana ere badu Goikoetxeak egin eta Asteasuko Udalak argitara emandako lanak. «Horrek proiektua garestitu egin badu ere, interesgarria iruditzen zaigu baserriek 1995ean duten itxura jasotzea argazkietan», adierazi zuen Goikoetxeak. «Urteetan zehar, aldatu egingo dira, edo bota egingo dituzte, baina hemen orain diren bezala jasota geratu dira».

pentsatu nuen, eta liburua osatzeko Agirreren garaiko Asteasu nolakoa zen ere azaldu beharko nuela. Baina gai hori ikertzen hasi eta zenbat gauza gertatu ziren ikusita, herriari buruz gehiago idaztea pentsatu nuen». Horregatik, liburuaren ia-ia erdia 1742-1823, Asteasuko bizitza soziala atalak osatzen du.

Bere liburuak argitaratzeaz gain, Juan Bautista Agirrek eragile gisa indar handia izan zuela azpimarratu zuen Aranburuk, Iruñeko gotzaitegiaren menpeko korriedotako bilkuretan Gerriko, Amundarain, Lardizabal, Iturriaga eta abarrekin biltzen baitzen. «Ernio Beheko korriedoko apaizen bultzadaz hasi zen garai hartan euskaraz idazten», Aranbururen iritziz.

«Euskal literaturakeria» salatu zuen Apalategik • Joxemartin Apalategi antropologoaren aitzinsolasa du Aranbururen liburuak. Apalategirengana jo baitzuen Aranburuk bere lana amaitu ondoren, irakurri eta bere iritzia eman ziezaien eskatuz. «Ez ninduen harritu Aranbururen lanaren kalitateak, lehendik ezagutzen bainuen, Gerriko sari-ketan parte hartu eta sari bat irabazia zen-eta», azaldu zuen Apalategik.

Euskarazko ikerketak «hutsune handia» izan duela esan zuen Apalategik, «ez erabatekoa baina bai handia», eta sortzen hasia dagoen «euskal ikerleen sarea» behingoz errotzearen garrantzia azpimarratu zuen ondoren.

Aranburuk ez duela Agirre Asteasukoa idazlea ikertu, Juan Bautista Agirre pertsona baizik ekarri zuen gogora Apalategik, eta Juan Bautista Agirre, teologo zenez, ikerle zela, saiakeragile, eta hori azpimarratu beharra dagoela. «Euskal pentsamendua da landu behar dena, eta hori ez da literaturatik bakarrik egiten.

Euskal literaturakeriarean jarraituko dugu hori kontuan hartzen ez dugun bitartean».

Pertsona guztiengan bezala —genetika aldatzen ez den bitartean behintzat—, indibiduotasuna eta kidetasuna bereizi behar dira Agirreregan ere, Apalategiren ustez. Indibiduotasunari dagokionean, familiari estu lotutako gizona izan zen; kidetasunaren arloan, «Elizaren agintaritzari eman nahi izan zion lehentasuna denaren gainetik». X

Mahainguru batekin amaituko dira gaur Martin Santosi buruzko jardunaldiak

Idazle donostiarraren ingurune kulturala aztertuko dute lau hizlarik

Erredakzioa / Donostia

GAUR amaituko dira Donostiako Udal Liburutegiak eta Koldo Mitxelena kulturuneak Luis Martin Santos idazle donostiarraren omenez antolatutako jardunaldiak. Koldo Mitxelena kulturunean egingo den mahainguru bat izango da azken ekitaldia. Jorge G. Aranguren, Antton Ezeiza, Pascual R. Aldabe eta Faustino Marquet izango dira hizlari mahainguruan, eta moderatzaile lana Felix Marañak egingo du. Luis Martin Santosen ingurune kulturala izango da aztergai mahainguru horretan.

Luis Martin Santosi buruzko jardunaldiak azaroaren 2an hasi ziren, Jesus Mari Lasagabaster eta Pedro Gorrotxategik egindako hitzaldi banarekin. Azaroaren 3an Martin Santosen ingurune sozial eta profesionala aztertu zuten mahainguru batean Ignacio Maria Barriola, Leandro Martin Santos, Jose Luis Munoa eta Federico Escribanok. Azaroaren 6an Luis Martin Santosen literatur lanen azterketa egin zuten Alfonso Rey eta Iñaki Betik; *Tiempo de silencio* hartu zuen gaitzat lehenak, eta *Tiempo de destrucción* bigarrenak. X

PECATA MINUTA ANTZEZLANA	
Aitzpea Goenaga	Karraka Taldea
Elena Irueta	Loli Astoreka
Ana Gabarain	ATAUN
Azaroak 10 Polikiroldegian 22,00etan Euskaraz	ONDARRU Azaroak 11 Polikiroldegian 22,00etan Euskaraz